

בענין הנוהגים להכות זה את זה בבצל בשעת ה"דיינו" בליל הסדר | תגובה

לכבוד הירחון החשוב "יתד המאיר", שלום וברכה!

בענין מנהג עדה קדושה פרסיים להכות זה את זה בבצל בשעת ה"דיינו" בליל הסדר. הראנו בירחונכם "יתד המאיר" מס' 124 דבריו של הרב מרדכי חיים הי"ו על מנהג עדתי הפרסים להכות בבצלים ירוקים איש על רעהו בשעת אמירת דיינו בליל הסדר. ואכתוב בס"ד אשר עלה בליבי לבאר המנהג.

בפרשת בהעלותך (נמדנר יא, ד-ה) "והאספסוף אשר בקרבו התאוות תאוה, וישוּבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכילנו בשר, זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם את הקישואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים"

למדנו מפסוקים אלו על כפיות הטובה של אבותינו והפסוק מעיד שם ז: והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח. ופירש"י: בלתי אל המן עינינו, והקב"ה הכתיב בתורה "והמן כזרע גד" כלומר ראו באי עולם מה מתלוננים בני, והמן כך וכך הוא חשוב. ע"כ.

וכן בפרשת קורח (נמדנר טז, יג), "המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר" ועוד מקומות בתורה שישראל מתלוננים.

ועתה בליל הסדר שמצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, ולהודות ולשבח ולפאר לבוראנו יתברך על חסדיו ונפלאותיו, שהוציאנו מעבדות לחירות וגו' ומאפילה לאור גדול. אנו עושים תיקון על התלונות והנרגנות של דור המדבר. וכשאנו אומרים כמה מעלות טובות למקום עלינו "אילו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים - דיינו, אילו עשה בהם שפטים ולא עשה באלוהיהם - דיינו, אילו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית המקדש - דיינו".

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו, הוציאנו ממצרים, עשה בהם שפטים, עשה באלוהיהם, הרג בכוריהם, נתן לנו את ממנו, קרע לנו את הים, העבירנו בתוכו בחרבה, שיקע צרינו בתוכו, סיפק צרכנו במדבר ארבעים שנה, האכילנו את המן, הכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו. ע"כ.

ונחזור לענין ראשון כשאנו אומרים אילו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים "דיינו" פירוש די לנו בדבר זה כדי להודות לשבח ולפאר. ואנו בני בניהם של המתלוננים במדבר שקבלנו מבוראנו יתברך טובות בלי די ובכל זאת התלוננו "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים... ואת הבצלים ואת השומים".

אנו מכים בבצלים זה על גב זה, בבצלים ירוקים הדומים לשוט ולמקל מרדות, זכר למרדות ולמקות שהיו המצרים מכים בנו בעבודת פרך הבלתי פוסקת לשבור גופם ורוחם של אבותינו, ז"א באמת היינו צריכים להיות עבדים מושפלים בגופם ונפשם, "ודיינו" בטובה אחת מהטובות בלי גבול שעשה עמנו בוראנו יתעלה.

ומכים בבצל ירוק דוקא הדומה לשוט ומקל מרדות ז"א באמת הינו מוכים ונשפלים ודי לנו בטובה אחת, "והבצל" בא לתקן החטא של הנרגנות והתלונות של "זכרנו" ואת הבצלים ואת השומים. ע"כ.

ואפשר להוסיף הטעם של להעיר את הילדים שלא ישנו וכו'.

ועצה טובה להניח על השולחן בצלים ירוקים דקים וקטנים שח"ו לא תצא תקלה ע"י הקטנים ויכו בחזקה על הפנים וכו'. וכן להזהיר להכות רק על הגב או גב היד, ובלבד שנקיים ונשמור מנהגי אבותינו הקדושים והטהורים ללא כחל וסרק.

ויהי רצון שנזכה במהרה לראות נסים ונפלאות ולקץ הפלאות ויפדנו בוראנו גאולת עולמים ונראה בבנין בית ^{אוצר החכמה} הבחירה ונאכל מן הזבחים בבית חיינו. אכי"ר.

משיח דוד זכאי, נר יוסף, ירושלים.